ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/25/133-329
nr 2.1-3/25/135-340

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	17.03.2025 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	29.01.2025 vaie nr 2.1-3/25/ 133-329 30.01.2025 vaie nr 2.1-3/25/135-340
Teabevaldaja	Põllumajandus- ja Toiduamet aadress: Väike-Paala 3, 11415 Tallinn e-posti aadress: pta@pta.agri.ee
Teabevaldaja vastutava isik	peadirektor
Vaide esitaja (teabenõudja)	Eraisik e-posti aadress: xxxxxxx@hotmail.com

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 1 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75[1] lg 4 alusel

1) teen vaideotsuse rahuldada vaide esitaja poolt 29.01.2025 ja 30.01.2025 esitatud vaided;
2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

Vaadata uuesti läbi vaide esitaja poolt 13.01.2025 ja 16.01.2025 esitatud teabenõuded ning väljastada:

a) eeltoodud teabenõuetes soovitud ja PTA-l olemasolevad dokumendid ulatuses, mis ei sisalda piiranguga teavet;
b) väljastamata jäetud teabe osas viidata keeldumise alusele ja põhjendada keeldumist;
c) juhul kui mingid dokumendid on avalikustatud muus registris, siis edastada link, mille kaudu küsitud dokumendid on leitavad ning vajadusel lisada selgitus kuidas dokumente registrist leida;
d) kui PTA-l ei ole kõiki teabenõudes soovitud dokumente või ei ole neile

juurdepääsu või ei ole neid koostatud, siis keelduda teabenõude täitmisest, viidates keeldumise alusele ja põhjendada keeldumist.

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 31. märts 2025. Samaks ajaks edastada koopia vaide esitajale edastatud täiendavast vastusest ka Andmekaitse Inspektsioonile.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldajast riigiasutus saab käesoleva haldusakti punkti 2 vaidlustada Vabariigi Valitsuse seaduse §-s 101 toodud korras.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide kohaselt esitas Eraisik 13.01.2025 Põllumajandus- ja Toiduametile (PTA) pöördumise, mis sisaldas nii teabenõuet kui selgitustaotlust. Teabenõude korras palus vaide esitaja väljastada järgmise teabe ja dokumendid:

a) halduslepingute nr 3-3/215, 3-3/6, 3-3/221, 3-3/3, 3-3/29 sõlmimisele eelnenud konkursside väljakuulutamise käskkirjad;
b) eeltoodud halduslepingute sõlmimisele eelnenud konkursside kohta avaldatud kuulutused;
c) eelnimetatud kuulutuste failide logi- ja metaandmed;
d) teave, mis summas on PTA tasustanud volitatud veterinaararst Xxxxxx Xxxxxx (FIE Xxxxxxx Xxxxxx) aastatel 2022, 2023 ja 2024;
e) Koopia Xxxxxx Xxxxx kehtivast kutsetegevuse loast ja volitatud veterinaararsti ametitõend;
f) dokument 3-3/29 (25.01.2021);
g) Xxxxx Xxxxx esmakordsel teenistusse asumisel antud ametivanne;
h) koopia Xxxxx Xxxxxx kehtivast töötõendist/ametitõendist;
i) koopia Xxxxxx Xxxxx poolt allkirjastatud erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsioonist;
j) Xxxxx Xxxxx ametikohale nimetamise käskkiri;

2. 16.01.2025 esitas vaide esitaja teise teabenõude, milles palus väljastada Xxxxxxx Xxxxxxxx teenistusest vabastamise käskkirja;
3. 17.01.2025 kirjaga nr 1.7-10/2-1 keedus PTA 06.01.2025, 08.01.2025, 09.01.2021, 13.01.2025 ja 16.01.2025 pöördumistes sisalduvate teabenõuete täitmisest juurdepääsupiiranguga teabe osas AvTS § 23 lg 1 p 1 alusel ja muus osas AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel suure mahu tõttu;
4. Vaide esitaja leidis, et teabenõude täitmisest keeldumine ei olnud õiguspärane ning

esitas Andmekaitse Inspektsioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

29.01.2025 esitatud vaie

Vaide esitaja leiab, et PTA vastuskiri on suures osas asjassepuutumatu ja arusaamatu. 13.01.2025 teabenõudega oli nõutud volitatud veterinaararstide halduslepingute sõlmimisele eelnenud konkursside väljakuulutamise käskkirjad. Teabenõuded puudutavad konkursse, millistel osales Xxxxx Xxxxxx (FIE Xxxxxx Xxxxxx)**.** Samuti leiab vaide esitaja, et kuna PTA ei keeldunud teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 p 2 tunnustel, siis järelikult nõutud dokument või dokumendid on PTA-l olemas.

Vaide esitaja leiab, et ilmselt ei saa nõutud käskkirjades olla ka isikute eraelu puutumatust kahjustavat teavet. Samuti märgib vaide esitaja, et soovitud käskkirjade maht ei ületa eraldi üldjuhul ühte lehekülge, mis on üliväike maht ning ilmselt peaks olema nõutud käskkiri juurdepääsupiiranguta ja avalikustatud dokumendiregistris.

Teiseks soovis vaide esitaja oma 13.01.2025 teabenõudega volitatud veterinaararsti konkurssidega seotud PTA veebilehel avaldatud kuulutusi. Kaasa arvatud kuulutuste failide täpsed logi- ja metaandmed. Vaide kohaselt puudutavad teabenõuded konkursside kuulutusi, millistel osales Xxxxx Xxxxx (FIE Xxxxxx Xxxxx).

Vaide esitaja leiab, et kuna PTA ei keeldunud teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 p 2 tunnustel, siis järelikult nõutud dokument või dokumendid on asutusel olemas. Vaide esitajal puudub kuulutuste arvu kohta teave. Ilmselt on kuulutusi rohkem kui üks. Ilmselt ei saa ka avaldamisele kuuluvatel dokumentidel olla juurdepääsupiirangut. Kui PTA on õigusvastaselt kuulutused veebilehelt eemaldanud ning keeldub nende väljastamisest suure mahu tõttu, siis leiab vaide esitaja, et Andmekaitse Inspektsioon peab vaidemenetluse käigus välja selgitama, kui suur on iga erineva dokumendi maht.

Lisaks märgib vaide esitaja, et *üldjuhul jääb igast avaldatud HTML dokumendist igaveseks jälg internetti. Seda isegi juhul, kui dokument algasukohast eemaldatakse. St HTML dokumendid jäävad brauserite serveritesse ja otsingumootoritesse. OpenAI GPT annab teada, et PTA on avaldanud ühe volitatud veterinaararsti konkursi kuulutuse. OpenAI GPT annab teada, et konkursi kuulutus Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel avaldati 27. jaanuaril 2025.*

Lisaks oli 13.01.2025 teabenõudega nõutud ka koopiat Xxxxxx Xxxxxx kehtivast kutsetegevuse loast kehtivast kutsetegevuse loast ja volitatud veterinaararsti ametitõendist.

Vaide esitaja leiab, et *PTA dokumentide liigitusskeemi järgi peavad nõutud dokumendid olema registreeritud PTA dokumendiregistris. Nõutud dokumentidel ilmselgelt ei saa olla juurdepääsupiiranguid. PTA liigitusskeemi järgi peavad kutsetegevuse loadokumendid olema Järelevalve infosüsteemis.*

Isegi kui mingil põhjusel ei ole nõutud dokumentidest tehtud elektroonilisi faile, siis ei saa olla väikesemahulistest dokumentidest koopiate tegemine tegevus, millest täitmisest saaks keelduda AvTS § 23 lg 2 p 3 tunnustel. Andmekaitse Inspektsioon ilmselt peab vaidemenetluse käigus kindlaks tegema, et milliste dokumentidega on tegu- elektrooniliste või mitte elektroonilistega.

Peale eeltoodu oli 13.01.2025 teabenõudega nõutud 25.01.2021 dokumenti nr 3-3/29, Xxxxxx Xxxxx ametikohale nimetamise käskkirja, kooopiat Xxxxxx Xxxxx kehtivast töötõendist/ametitõendist ning koopiat Xxxxxx Xxxxx allkirjastatud erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsioonist.

Vaide esitaja leiab, et üldjuhul ei saa ametnikke puudutavates dokumentides olla ametnike eraelu puutumatust kahjustavat teavet, mistõttu ei ole ilmselt 25.01.2021 dokumentile nr 3-3/29 kehtestatud piirang AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel põhjendatud. Samuti leiab vaide esitaja, et Xxxxxx Xxxxx ametikohale nimetamise käskkiri, Xxxxx Xxxxx töötõend/ametitõend ning Xxxxx Xxxxxx allkirjastatud erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsioon peavad ilmselt olema dokumemendiregistris registreeritud ning neil ei saa olla juurdepääsupiirangut.

Arvestades eeltoodut on vaide esitaja seisukohal, et kõikide 13.01.2025 pöördumises oleva erineva teabenõude täitmisest on PTA tahtlikult keeldunud valedel alustel ja põhjustel. Nõutavate dokumentide täpne arv sõltub sellest, et kui palju on konkurssidega seotud kuulutusi ja käskkirju.

Vaide esitaja soovib, et inspektsioon kohustaks PTA-d väljastama kõiki vaides toodud dokumente. Seda enam, et enamus nendest dokumentidest ilmselt peaksid olema avalikustatud avalikus dokumendiregistris või veebilehel.

30.01.2025 vaie

Vaide esitaja leiab, et PTA vastuskiri on suures osas asjassepuutumatu ja arusaamatu.

16.01.2025 teabenõudega oli nõutud Xxxxxx Xxxxxx teenistusest vabastamise käskkirja. Vaide esitaja leiab, et kuna PTA ei keeldunud teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 p 2 tunnustel, siis järelikult on PTA-l nõutud dokument olemas.

Vaide esitaja märgib oma vaides, et teabenõude esitamise ajal puudus PTA dokumendiregistris teave küsitud dokumendi kohata. Seega ei ole teavet ka dokumendile määratud võimalike juurdepääsupiirangute kohta. Kui tegemist on Xxxxxx Xxxxxx töösuhet puudutava käskkirjaga, siis ilmselt ei saa seal olla ametniku eraelu puutumatust kahjustava teabega.

Arvestades eeltoodut leiab vaide esitaja, et 16.01.2025 teabenõude täitmisest on PTA keeldunud tahtlikult valedel alustel ja põhjustel. Vaide esitaja palub Andmekaitse Inspektsioonil kohustada PTA-d talle soovitud dokumenti väljastama. Seda enam, et ilmselt peaks see dokument olema avalikustatud avalikus dokumendiregistris.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

PTA on vastuses inspektsiooni järelepärimisele selgitanud, et suure mahuna on PTA käsitlenud lühikese aja jooksul esitatud (06.01.2025, 08.01.2025, 09.01.2025, 13.01.2025 ja 16.01.2025) pöördumisi: kokku 43 teabenõuet ja 19 selgitustaotlust. Päringud olid arvukad ja osaliselt piiritlemata. Seega on PTA oma 17.01.2025 vastuses keeldunud teabenõuete täitmisest tuginedes avaliku teabe seaduse (AvTS) § 23 lg 2 p 3 sätestatule.

PTA selgitab, et AvTS § 3^1 lg 5 kohaselt teave, millele on seadusega kehtestatud juurdepääsupiirang või millele juurdepääs on seadusega kehtestatud korras piiratud, sealhulgas teave, millele juurdepääsu võimaldatakse seaduse alusel üksnes õigustatud huvi korral või millele juurdepääsuks on seadusega kehtestatud eritingimused, kord ja viisid, ei ole üldiseks kasutamiseks.

AvTS § 9 lg 2 p 6 kohaselt on teabevaldaja teabele juurdepääsu võimaldamisel kohustatud teavitama teabenõudjat dokumentide suhtes kehtivatest juurdepääsupiirangutest ning peab eelviidatud sätte p 7 tulenevalt tagama teabe juurdepääsupiirangutest kinnipidamise.

Asjakohased juurdepääsupiirangud on PTA avalikus dokumendiregistris kuvatud. Teabenõudja on oma teabenõuetes jätnud avamata oma õigustatud huvi juurdepääsupiiranguga teabega tutvumiseks. PTA lähtus teabenõudele vastamisel eeldusest, et esineb AvTS § 23 lg 1 p 1 sätestatud alus teabenõude täitmisest keeldumiseks.

PTA-l puuduvad järgmised dokumendid:

1) halduslepingute nr 3-3/215, 3-3/6, 3-3/221,3-3/3, 3-3/29 sõlmimisele eelnenud konkursside väljakuulutamise käskkirjad;
2) eeltoodud halduslepingute sõlmimisele eelnenud konkursside kohta avaldatud kuulutused;
3) kuulutuste failide logi- ja metaandmed;
4) koopia Xxxxxx Xxxxxxx kehtivast kutsetegevuse loast ja volitatud veterinaararsti ametitõend.

Ametil on olemas järgmised dokumendid:

1) dokument 3-3/29;
2) Xxxxx Xxxxx esmakordsel teenistusse asumisel antud ametivanne;
3) koopia Xxxxxx Xxxxx kehtivast töötõendist/ametitõendist;
4) koopia Xxxxx Xxxxx allkirjastatud erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsioonist;
5) Xxxxxx Xxxx ametikohale nimetamise käskkiri.

PTA seisukoht

AvTS kohustab dokumendiregistris registreerima asutusele saabunud dokumente ja asutusest väljasaadetud dokumente, asutuses koostatud ja allkirjastatud õigusakte, sõlmitud lepinguid. Seadus ei kohusta kandma registrisse teenistusest vabastamise käskkirju.

AvTS eristab teabenõudjat ning kolmandat isikut. Seega kõik teised isikud, kes ei ole teabenõudja, on kolmandad isikud. Kui isik taotleb juurdepääsupiiranguga isikuandmeid kolmandate isikute kohta, teatab ta teabevaldajale teabele juurdepääsu aluse ja eesmärgi. Seda teabenõudja oma teabenõude esitamise seisuga teinud ei ole. Käesoleva vastuse edastamise seisuga on Xxxxxxx Xxxxxxxx PTA suhtes kolmas isik, kuna isiku teenistussuhe on lõppenud AvTS § 35 lg 1 p 12 reguleerib andmesubjekti eraelu puutumatust. Isiku teenistusest vabastamisega seotud teabe avalikustamine või juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatust.

Ametile teadaolevalt on Andmekaitse Inspektsioon varasemalt avaldanud teabenõudjatele suunatud seisukohta, et õigust saada teavet ja juurdepääsu, esitada teabenõuet, tuleks kasutada õiguspäraselt. Sellise õiguse raames ei tohiks riigiasutusi koormata ja pahatahtlikult lihtsalt kontrollida, kas asutus kõiki nõudeid täidab. PTA on seisukohal, et teabenõudja käitumine vastab formaalselt AvTS sätestatud nõuetele, kuid ei vasta seadusandja tahtele ja seaduse eesmärgile. Ametnike kohta dokumentide väljanõudmine eesmärgiga, kontrollida, kas endise asutuse ametniku poolt kriminaalmenetluses antud ütlused vastavad tõele või mitte, samuti ka soov täpsemalt tunda järgneva pöördumise vastutavat täitjat, ei ole kooskõlas AvTS § 1 sätestatud seaduses sätestatud põhimõtetega ja eesmärkidega.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

1. Tulenevalt AvTS § 3 lg-st 1 on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega on sisuliselt kogu avaliku sektori valduses olev teave, avalik teave avaliku teabe seaduse mõistes, millele saab piiranguid kehtestada üksnes seaduses sätestatud korras (AvTS § 3 lg 2).

2. Antud juhul puudub vaidlus selles, et PTA kui riigiasutus on teabevaldajaks AvTS § 5 lg 1 p 1 mõistes.

3. AvTS § 9 lg 1 sätestab, et teabevaldaja, kelleks on ka PTA, on kohustatud võimaldama juurdepääsu tema valduses olevale teabele seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lg 2 p-de 1 ja 7 kohaselt on teabevaldaja teabele juurdepääsu võimaldamisel kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele teabenõudjal on juurdepääsuõigus ning tagama teabele juurdepääsupiirangutest kinni pidamise. Samuti on teabevaldaja kohustatud avalikustama avalikustamisele kuuluva teabe seaduses sätestatud korras (AvTS § 9 lg 2 p 3).

4. AvTS § 17 lg 1 p 1 kohaselt tuleb teabenõue täita teabevaldaja poolt soovitud viisil, väljastades teabe teisaldavale andmekandjale digitaalselt või teabenõudes märgitud e-posti aadressile. Siin ei saa teabevaldaja otsustada, kas küsitud teave on teabevaldajale vajalik või mis eesmärgil ta teavet soovib. Juhud, millal teabevaldaja võib teabenõude täitmisest keelduda on ära toodud AvTS §-s 23.

5. PTA on vastuse inspektsiooni järelepärimisel segitanud, et AvTS § 3^1 lg 5 kohaselt teave, millele on seadusega kehtestatud juurdepääsupiirang või millele juurdepääs on seadusega kehtestatud korras piiratud, sealhulgas teave, millele juurdepääsu võimaldatakse seaduse alusel üksnes õigustatud huvi korral või millele juurdepääsuks on seadusega kehtestatud eritingimused, kord ja viisid, ei ole üldiseks kasutamiseks.

6. Selgitame, et AvTS § 3^1 sätestab korra ja nõuded teabe taaskasutamiseks ehk avaandmeteks andmisel. Eeltoodud säte ei reguleeri teabenõuete täitmist. Kui teabenõudja küsib teavet, mis sisaldab ka piiranguga andmeid, siis väljastatakse teave ulatuses, mis piiranguga andmeid ei sisalda (AvTS § 38 lg 2). Ka ei pea teabenõudja teabenõude esitamisel üldjuhul põhjendama, miks ta mingit teavet soovib. Põhjendamise kohustus on ainult juhul kui soovitakse juurdepääsupiiranguga isikuandmeid (AvTS § 14 lg 2). Inspektsioonile arusaadavalt on vaide esitaja palunud piiranuga andmed vajadusel kinni katta. Seega viide AvTS § 3^1 lg-le 5 ei ole antud juhul asjakohane, seda enam, et küsitud teabele ei kohaldu erikord ning selle küsimiseks ei pea olema õigustatud huvi. Kui teavet saab küsida õigustatud huvi alusel, siis on see ka seaduses selgelt sätestatud.

Vaide ese

7. 29.01.2025 vaide kohaselt on PTA keeldunud ebaseaduslikult valedel alustel ja põhjustel järgmiste 13.01.2025 teabenõudes soovitud dokumentide väljastamisest;

a) halduslepingute nr 3-3/215, 3-3/6, 3-3/221, 3-3/3, 3-3/29 sõlmimisele eelnenud konkursside väljakuulutamise käskkirjad, mis puudutavad konkursse, millel osales Xxxxx Xxxxx (FIE Xxxxx Xxxxxx);
b) eeltoodud halduslepingute sõlmimisele eelnenud konkursside kohta avaldatud kuulutuste, kaasa arvatud kuulutuste failide täpsed logi- ja metaandmete väljastamisest; Teabenõuded puudutavad konkursse, millistel osales Xxxxxx Xxxxxx;
c) koopia Xxxxxx Xxxxxx kehtivast kutsetegevuse loast ja volitatud veterinaararsti ametitõendist;
d) dokumendist nr 3-3/29 (25.01.2021);
e) Xxxxx Xxxxx esmakordsel teenistusse asumisel antud ametivandest;
f) koopia Xxxxx Xxxxx kehtivast töötõendist/ametitõendist;
g) koopia Xxxxx Xxxxx poolt allkirjastatud erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsioonist;
h) Xxxxx Xxxxxx ametikohale nimetamise käskkirjast.

8. 30.01.2025 vaide kohaselt on PTA keeldunud ebaseaduslikult ja valedel alustel vaide esitaja 16.01.2025 e teabenõudes soovitud Xxxxxx Xxxxxxx teenistusest vabastamise käskkirja väljastamisest.
9. Seega on käesoleva vaide esemeks eeltoodud dokumentide väljastamata jätmine ja/või väljastamisest keeldumine ebaõigetel alusel.

Teabenõuetele vastamine

10. Kõigepealt pean vajalikuks märkida, et vaide esitaja on korduvalt ekslikult vaides märkinud, et PTA on keeldunud teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 p 2 alusel, millest järeldub, et PTA-l on soovitud teave olemas. Siinkohal juhime vaide esitaja tähelepanu sellele, et PTA on siiski keeldunud teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 p 1 alusel.

11. Tulenevalt AvTS §-st 6 on teabenõue teabenõudja poolt AvTS-s sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Seadus ei näe ette, et teabenõudja peaks teabenõude esitamisel põhjendama, mis eesmärgil ta mingit teavet küsib. Teabenõudja peab teabe küsimise eesmärki põhjendama ainult juhul, kui ta soovib teiste isikute piiranguga isikuandmeid (AvTS § 14 lg 2) või kui see on mingis eriseaduses selgelt sätestatud. AvTS § 18 lg 1 kohaselt tuleb teabenõudele vastata viivitamata, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul.

12. Juhud, millal teabenõue loetakse täidetuks on ära toodud AvTS §- des 20-22 ning juhud, millal teabevaldajal on õigus teabenõude täitmisest keelduda, on sätestatud AvTS §-s 23. Antud juhul keeldus PTA vaide esitaja 13.01.2025 ja 16.01.2025 teabenõuete täitmisest 17.01.2025 põhjendustega, et juurdepääsupiiranguga teabe osas keeldutakse teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 p-le 1 tuginedes ning muus osas keeldutakse teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel, viitamata sellele, millisele dokumendile on mille alusel piirang kehtestatud ning mis on 13.01.2025 ja 16.01.2025 esitatud teabenõuete puhul suur maht.

13. AvTS § 23 lg 2 p 3 annab teabevaldajale õiguse teabenõude täitmisest keelduda juhul kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi. Eeltoodud sätte alusel keeldumisel tuleb ka põhjendada, milles suur maht seisneb või kuidas see takistab asutusele pandud ülesannete täitmist (AvTS § 23 lg 3). Antud juhul seda selgitatud ei ole ning inspektsiooni hinnangul antud juhul sellist olukorda ei esine, kuna suurt mahtu tuleb hinnata iga pöördumise osas eraldi, siis ei saa erinevaid pöördumisi kokku liita.

13.01.2025 teabenõude täitmisest keeldumine

14. Antud juhul on vaide esitaja küsinud oma 13.01.2025 teabenõudes koopiaid volitatud veterinaararstide halduslepingute sõlmimisele eelnenud konkursside väljakuulutamise käskkirjadest, millistel osales Xxxxxx Xxxxx (FIE Xxxxx Xxxxx) ning volitatud veterinaararsti konkurssidega seotud PTA veebilehel avaldatud kuulutusi. Kaasa arvatud kuulutuste failide täpsed logi- ja metaandmed. Vaide kohaselt puudutavad teabenõuded konkursside kuulutusi, millistel osales Xxxxx Xxxxx.

15. PTA on varasemas vaidemenetluses selgitanud, et *volitatud veterinaararsti leidmiseks konkurssi väljakuulutamine toimub veterinaarseaduse alusel ning selleks ei tehta eraldi käskkirja. Samuti ei säilita PTA kuulutuste faile ning PTA-l puudub juurdepääs logidele ja metaandmetele.* Seega kui PTA-l vaide esitaja poolt soovitud käskkirju ei ole, siis oli PTA-l selles osas kohustus teabenõude täitmisest keelduda. Siinkohal peab inspektsioon ka vajalikuks märkida, et inspektsioon ei teosta järelevalvet selle üle, kas ja millised

dokumente on PTA kohustatud koostama ning kui kaua neid peab säilitama. Reeglina avalikustatakse konkurssi kuulutus veebilehel senikaua kui konkurss lõpeb, kui seadusest ei tulene teistsugust tähtaega ning peale konkurssi lõppu kuulutus eemaldatakse veebilehelt.

16. Siinkohal peame ka vajalikuks märkida, et töökuulutusi avaldatakse veebilehel kuni konkurssi lõppemiseni ning peale konkurssi lõppemist eemaldatakse ka kuulutused asutuse veebilehelt ning seadus ei näe ette nende säilitamise kohustust. Seega, kui teabenõude esitamise ajal ei olnud käimas ühtegi konkurssi, millel osales Xxxxx Xxxxx, (kuna teabenõudes sooviti kuulutusi, millistel osales Xxxxx Xxxxx (FIE Xxxxx Xxxxx)), siis ei olnud PTA-l kohustust ka vastavat kuulutust veebilehel avalikustada ja säilitada. Seega jääb arusaamatuks vaide esitaja väide nagu oleksid kuulutused veebilehelt ebaseaduslikult eemaldatud.

17. Vaide esitaja on vaides seisukohal, et *ilmselgelt peavad PTA veebilehel avaldatud HTML dokumendid (failid) olema elektroonilisel kujul. HTML failidel on logi- ja metaandmed. Küsitud HTML dokumendid on teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis peab olema loodud seaduses sätestatud avalikke ülesandeid täites. Veterinaarseadus sätestab, et konkursi kuulutus peab olema avaldatud Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel. Kuna kuulutusi PTA veebilehel ei ole, siis PTA ilmselt rikub Veterinaarseadust. Kuna kuulutusi PTA veebilehel ei ole, siis ilmselt AKI peab vaidemenetluse käigus välja selgitama HTML dokumentide asukoha.*

18. Inspektsioon peab siinkohal vajalikuks vaide esitajale selgitada, et teabenõude korras saab küsida teabevaldaja valduses olevatest dokumentidest koopiaid ning väljavõtteid. Kui dokumentide avalikustamine on lõpetatud ja dokumendid on kustutatud või kui dokumente ei ole avalikustatud, siis selliseid dokumente teabenõude korral ei ole võimalik väljastada. Antud juhul on vaide esitaja soovinud veebilehel avalikustatud kuulutuste failide logi- ja metaandmeid, millele ei pruugi olla asutusel endal juurdepääsu, vaid neid tuleks küsida veebilehe haldjalt.

19. Ka ei saa veebilehel avalikustatud dokumentide logi- ja metaandmeid käsitleda tavapärase avaliku teabena, mis oleks saadud või loodud avalikke ülesandeid täites ning mis oleks mõeldud üldiseks kasutamiseks, mis on AvTS § 1 kohaselt seaduse mõte. Tegemist on tehniliste andmetega, mis salvestuvad automaatselt veebis tehtavate toimingute käigus. Selliste andmete salvestamise eesmärgiks on eelkõige avastada turvariske ning selgitada välja, kes ja millal on teavet muutnud ning nendele andmetele on juurdepääs ainult kindlatel isikutel. Andmekaitse Inspektsioon on siin seisukohal, et teabenõudega saab küsida selliseid dokumente ja/või teavet, mis on asutuse valduses ja mida on igal teabenõude täitjal võimalik väljastada. Antud juhul ei ole küsitud ühtegi asutuse valduses olevat dokumenti, vaid andmeid, mille kätte saamine nõuab eriteadmisi ja eri juurdepääsu.

20. Isegi kui lugeda dokumentide logi- ja metaandmeid avalikuks teabeks avaliku teabe seaduse mõttes, siis tuleb PTA-l nende saamiseks pöörduda veebilehe haldja poole, kelle valduses on andmed, kuid kellel pole õigust neid kolmandatele isikutele väljastada. Seega ei saa teabenõuet edastada ka veebilehe haldjale täitmiseks. Samuti ei pruugi veebilehe ja/või brauseri logid olla tavainimesele arusaadavad, vaid neid tuleb enne teabenõudjale väljastamist töödelda, millisel juhul ei saa välistada, et eeltoodud nõuet tuleb käsitleda hoopis selgitustaotlusena.

21. Seega tuleb PTA-l välja selgitada, kas ja kelle valduses vaide esitaja poolt soovitud logid on ning kas üldse ja millisel kujul neid on võimalik väljastada. Kui neid ei ole võimalik teabenõude korras väljastada, siis keelduda täitmisest ja põhjendada keeldumist.

Xxxxxx Xxxxx kutsetegevuse loast ja ametitõendist koopia väljastamine

22. Vaide esitaja on soovinud teabenõude korras ka koopiaid Xxxxx Xxxxxx kehtivast kutsetegevuse loast ja volitatud veterinaararsti ametitõendist.

23. Vaide esitaja märgib vaides, et dokumentide liigitusskeemi järgi peavad nõutud dokumendid, olema registreeritud PTA dokumendiregistris. Avaliku teabe seadus sätestab, et dokumendihaldussüsteemis sisalduvatele dokumentidele, millele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut tuleb võimaldada juurdepääs dokumendiregistri kaudu. PTA liigitusskeemi järgi peavad olema ametitõendi dokumendid Webtesktopis.

24. Siinkohal peame vajalikuks vaide esitajale selgitada, et AvTS § 12 lg-t 4(1) tuleb vaadata koos AvTS § 12 lg-ga 1, mille kohaselt tuleb dokumendiregistri avalikus vaates avalikustada asutusse saabunud ja asutusest välja saadetud dokumendid, käskkirjad ja lepingud. Seadus ei keela registreerida ja säilitada asutuse dokumendiregistris ka muid dokumente, kui see ei tähenda, et need kõik peaksid olema avalikud dokumendiregistri avaliku vaate kaudu.

25. Vastuses Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele on PTA selgitanud, et neil puuduvad koopiad Xxxxx Xxxxx ametitõendist ja tegevusloast. Varasemalt on PTA ka inspektsioonile selgitanud, et k*ehtiva tegevusloaga veterinaararstide nimekiri on avalikult kättesaadav veterinaararstide registrist. Samuti on registris nähtavad volituste kehtivuse andmed.*

26. AvTS § 22 lubab teabenõude lugeda täidetuks, kui teabevaldaja on juhatanud teabenõudja avalikustatud teabe juurde. Siin ei piisa ainult teavitamisest, et teave on mingis registris avalikustatud, vaid tuleb edastada link, mille kaudu on soovitud teave leitav või kui juhatatakse ainult registri avalehele, siis vajadusel tuleb lisada õpetus kuidas teavet leida. Antud juhul ei ole PTA seda selgitanud vaide esitajale kus ja milline teave on leitav ega juhatanud vaide esitajat ka avalikustatud teabe juurde. Seega, kui asutusel vaide esitaja poolt soovitud dokumente ei ole, siis tuleb keelduda nende väljastamisest ning kui soovitud teave on avalikustatud kusagil mujal, siis juhatada teabenõudja avalikustatud teabe juurde.

27. Siinkohal juhime ka vaide esitaja tähelepanu sellele, et teabenõudjal puudub õigus nõuda koopiaid ametnikele väljastatud töötõenditest. Selgitame, et töötõendite puhul on tegemist ametnikele väljastatud (plastikkaardi kujul) tõendiga, mis on vajalik ametnikele enda tutvustamiseks kontrolli teostamisel. Sellisest dokumendist koopia väljastamine teabenõude korral igale isikule kes seda küsib, tooks kaasa olukorra, kus seda võidakse võltsida ja kasutada teiste isikute poolt ebaseaduslikel eesmärkidel. Lisaks sisaldab selline dokument ka töötaja fotot, mille osas on töötajal/ametnikul õigus otsustada, kellele ta seda jagab. Seda ei saa otsustada asutus.

28. Samuti ei ole teabenõude täitmise mõte see, et asutus küsiks ametnikult töötõendit selleks, et teha sellest koopiat teabenõudja tarbeks. Ehk töötõend ei ole asutuse valduses olev dokument, vaid on töötaja valduses olev isikut tõendav dokument. Näiteks kui teabenõue esitatakse ajal kui töötaja on puhkusel poleks asutusel ka võimalik teabenõuet täita. Ehk siis teabenõude korras saab küsida dokumente, mis on asutuse valduses, mitte dokumente, mida asutus peab teabenõude täitmiseks kelleltki küsima.

Muud dokumendid

29. Täiendavalt on vaide esitaja soovinud koopiaid 25.01.2025 dokumendist nr 3-3/29, Xxxxx Xxxxx ametikohale nimetamise käskkirjast, Xxxxx Xxxx kehtivast

töötõendist/ametitõendist ja ametivandest ning Xxxxx Xxxx allkirjastatud erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsioonist.

30. Esimese dokumendi puhul (3-3/29) on tegemist halduslepinguga, mis on sõlmitud Xxxxxx Xxxxxxx. Selline dokument peab olema dokumendiregistris registreeritud ja kui pole dokumendile põhjust juurdepääsu piirata, siis ka olema dokumendiregistri kaudu avalikult kätte saadav. Siinkohal juhime PTA tähelepanu ka sellele, et FIE kui ettevõtja ärikontaktid ei ole piiranguga andmed AvTS § 35 lg 1 p 12 mõistes. Eeltoodud sätte alusel saab piirangu kehtestada ainult füüsilise isiku eraelu riivavatele andmetele.

31. Teisena soovis vaide esitaja vaide esitaja Xxxxx Xxxxx ametikohale nimetamise käskkirja, mis peab olema dokumendiregistris registreeritud. Kuna dokument ei sisalda piiranguga andmeid, siis peab olema sellega võimalik tutvuda ka dokumendiregistri avaliku vaate kaudu. Mis puudutab aga vaide esitaja soovi saada koopiat Xxxxx Xxxx töötõendist, siis selles osas on inspektsioon oma seisukoha juba eelpool välja toonud (punktid 26 ja 27) ning ei hakka neid siin üle kordama.

32. Lisaks on vaide esitaja soovinud koopiaid ka Xxxxx Xxxxx ametivandest ning sõltumatuse ja erapooletuse deklaratsioonist. Eeltoodud dokumentide puhul tuleb PTA-l hinnata, kas neile dokumentidele on alust kehtestada juurdepääsupiirangut. Kui küsitud teabele ei ole alust juurdepääsu piirata, siis tuleb teave väljastada. Juhul kui mingis osas jäetakse teave väljastamata, siis tuleb keeldumist põhjendada. Siin ei saa inspektsioon asuda PTA asemel hindama küsitud dokumentidele piirangu kehtestamise vajadust. Andmekaitse Inspektsioon saab siin kontrollida ja hinnata kehtestatud või või kehtestamata jäetud piirangute põhjendatust ja õiguspärasust. Küll aga on inspektsioon seisukohal, et nii ametivande kui sõltumatuse ja erapooletuse deklaratsiooni puhul on tegemist asutusesiseste personalidokumentidega, mille avalikustamise kohustust dokumendiregistris AvTS § 12 lg-st 1 ei tulene.

16.01.2025 teabenõude täitmisest keeldumine

33. 16.01.2025 teabenõudes soovis vaide esitaja koopiat Xxxxxx Xxxxxx teenistusest vabastamise käskkirjast.

34. Vastuses inspektsiooni järelepärimisele on PTA selgitanud, et *AvTS kohustab dokumendiregistris registreerima asutusele saabunud dokumente ja asutusest väljasaadetud dokumente, asutuses koostatud ja allkirjastatud õigusakte, sõlmitud lepinguid. Seadus ei kohusta kandma registrisse teenistusest vabastamise käskkirju.*

AvTS eristab teabenõudjat ning kolmandat isikut. Seega kõik teised isikud, kes ei ole teabenõudja, on kolmandad isikud. Kui isik taotleb juurdepääsupiiranguga isikuandmeid kolmandate isikute kohta, teatab ta teabevaldajale teabele juurdepääsu aluse ja eesmärgi. Seda teabenõudja oma teabenõude esitamise seisuga teinud ei ole. Käesoleva vastuse edastamise seisuga on Xxxxxx Xxxxxx PTA suhtes kolmas isik, kuna isiku teenistussuhe on lõppenud AvTS § 35 lg 1 p 12 reguleerib andmesubjekti eraelu puutumatust. Isiku teenistusest vabastamisega seotud teabe avalikustamine või juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatust.

35. Eeltoodu jääb Andmekaitse Inspektsioonile arusaamatuks. AvTS § 12 lg 1 p 2 kohustab dokumendiregistris registreerima ka asutuses koostatud ja allkirjastatud õigusaktid. Eeltoodud säte ei tee vahet käskkirjadel nende sisu järgi. Seega jääb arusaamatuks PTA seisukoht nagu teenistusest vabastamise käskkirja puhul ei oleks tegemist õigusaktiga, mis tuleb asutuse dokumendiregistris registreerida. Andmekaitse Inspektsioon on

seisukohal, et teenistust vabastamise käskkirja puhul on tegemist samasuguse õigusaktiga nagu ametikohale nimetamise käskkirjaga, mis kuulub asutuse dokumendiregistris registreerimisele ja kui pole alust piirangut kehtestada, siis ka dokumendiregistris avalikustamisele.

36. Samas ei saa välistada, et näiteks teenistusest vabastamise käskkiri võib sisaldada ka piiranguga teavet. Näiteks kui isik vabastatakse teenistusest tervislikel või muudel eraelulistel põhjustel. Kui isik soovib sellist käskkirja, milles sisalduvad ka teise isiku eraelu puudutavad andmed koos kõigi piiranguga andmetega, siis tuleb teabenõudjal teabenõude esitamisel edastada ka juurdepääsu alus ja eesmärk. Antud juhul aga sellist olukorda ei esine. Juhul kui PTA leiab, et vaide esitaja poolt soovitud ametniku teenistusest vabastamise käskkiri on piiranguga AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel, siis tuleb PTA-ka põhjendada, milles oluline eraelu riive seisneb.

37. Tõsi, kui isik on töölt lahkunud, siis võib teatud juhtudel olla põhjendatud keelduda teabe väljastamisest, mis puudutab lahkunud töötaja poolt mingite ülesannete täitmist ja toimingute tegemist, kuid seda tuleb iga kord eraldi hinnata. See ei puuduta siiski teenistussuhte lõpetamise käskkirju, kui need ei sisalda piiranguga teavet.

KOKKUVÕTTEKS

38. Vaide esitaja on oma vaides leidnud, et Andmekaitse Inspektsioon peaks välja selgitama, kus vaide esitaja poolt soovitud dokumendid asuvad ja kas neile kehtestatud piirangud on õiguspärased. Kuna AvTS § 45 lg-st 1 tulenevalt teostab inspektsioon teabevaldajate üle järelevalvet teabenõuete täitmisel ja teabe avalikustamisel, siis ei saa inspektsioon asuda siin teabevaldaja asemele ning hakata tema valduses olevate dokumentide asukohta välja selgitama ja teabevaldaja eest piirangute üle otsustama ning piiranguid kehtestama. Inspektsioon saab teabenõuetele vastamise üle kontrolli teostamisel hinnata, kas kehtestatud piirangud on õiguspärased ning keeldumine on olnud õiguspärane. Selleks peab aga teabenõude vastusest olema arusaadav, mis alusel, millistele dokumendile on piirang kehtestatud.

39. Lähtudes sellest, et PTA ei ole vaide esemeks oleva teabenõude täitmisest keeldumisel viidanud ühegi dokumendi puhul konkreetsele piirangu alusele, siis ei saa inspektsioon siin asuda PTA asemele ja hakata teabevaldaja eest otsustama, kas ja mis alusel ning mis ulatuses tuleb mingile dokumendile piirang kehtestada. Kuna antud juhul on teabenõude täitmisest keeldutud suure mahu tõttu ja põhjusel, et dokumendid sisaldavad piiranguga teavet, mis ei olnud õiguspärane, kuna keeldumisest pole arusaadav, millisele dokumendile mille alusel on piirang kehtestatud. Seega tuleb PTA-l vaide esitaja 13.01.2025 ja 16.01.2025 teabenõuded uuesti läbi vaadata ja hinnata iga küsitud dokumendi osa piirangu kehtestamise vajadust. Väljastada vaide esitajale tema poolt soovitud dokumendid ulatuses, millele piirangud ei kohaldu. Teabe osas, mis jäetakse väljastamata tuleb viidata piirangu alusele ja põhjendada keeldumist. Samuti tuleb keelduda dokumentide väljastamisest, mida asutusel ei ole.

40. Vaide esitaja on palunud ka enne otsuse tegemist anda talle võimalus oma täiendavate seisukohtade esitamiseks. Kuna vaie rahuldatakse ning PTA-l tuleb vaide esitaja teabenõue uuesti läbi vaadata ja teabenõudjale täiendavalt vastata ning ei ole veel teada kuidas teabenõue täidetakse, siis ei anna vaide esitaja täiendavad seisukohad midagi juurde ettekirjutuse tegemisel. Küll aga on vaide esitajal, kui ta ei ole rahul teabenõuete täitmisega, võimalus esitada uus vaie.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel